

Jak začít s cirkulární ekonomikou pro firmy

Žijeme v době, kdy ekonomický rozvoj musí jít ruku v ruce s ekologickými aspekty. Už to není otázka volby, ale nutnost. A tak firmám, které chtějí nejen přežít, ale i dlouhodobě uspět, nezbývá než aktivně sledovat trendy a technologie, které jim pomohou stát se cirkulárními, tedy pomohou jim začít podnikat udržitelně a ekologicky.

Společnost Phillips, která je pověstná svým prodejem světla jako služby, oznámila, že ze zelených aktivit má za rok 2017 již 60 % svých celkových výnosů. Švédský oděvní gigant H&M plánuje být 100% cirkulární do roku 2030. Společnost McKinsey&Company pak spočítala, že přijetí principů cirkulární ekonomiky může od roku 2030 generovat v Evropě roční výnosy ve výši 600 mld. EUR ročně.

CIRKULÁRNÍ
HUB PRAHA

Úvod

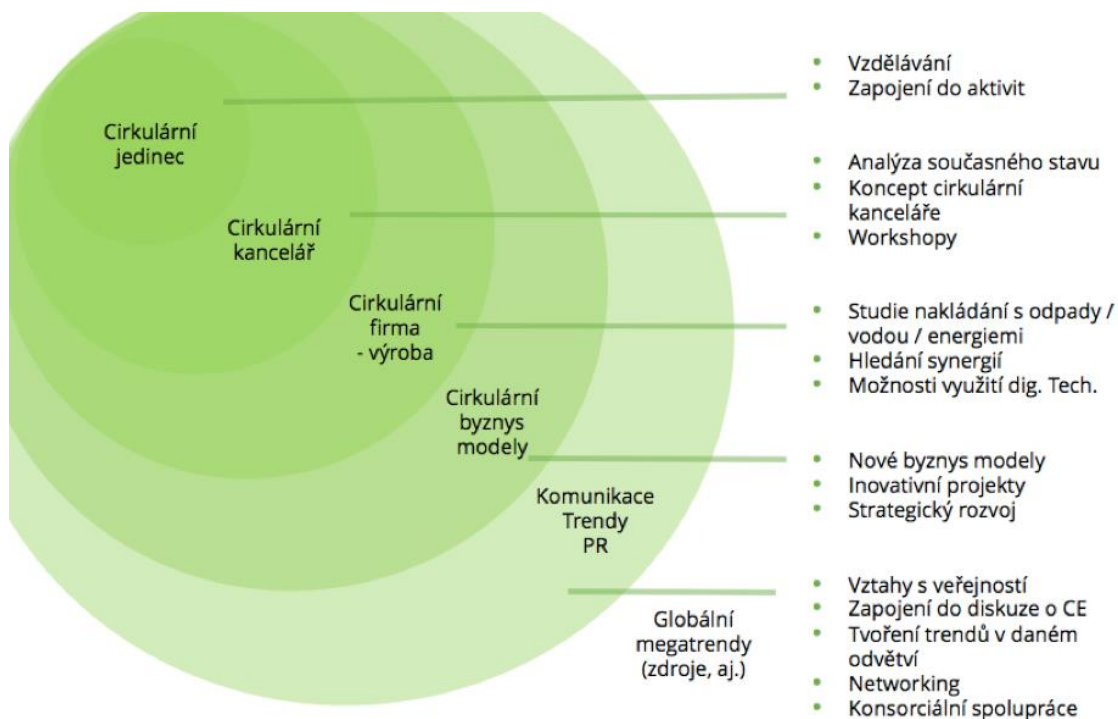

Cirkulární ekonomika nestojí jen na hledání příležitostí, jak využívat odpady, jak si mnozí myslí. Holandská organizace Circle Economy specifikovala sedm klíčových aspektů, ve kterých je možné hledat příležitosti pro zavádění těchto principů v praxi firem. Ty je možné navíc uplatnit hned na několika úrovních. Kromě každodenních aktivit zaměstnanců a fungování kancelářských prostor je lze zavést do výrobních procesů, ale i do komunikaci firmy navenek.

Nejde tedy jen o množství papírů, na které firmy tisknou. Je třeba se podívat i na vlastní výrobu a zaměřit se na produkty, které jdou na trh. Je třeba začít hledat cesty, jak je postupně umět vrátit zpět a mít z nich maximální užitek ještě jednou. Systémem zpětného odběru či servisu si firmy mimo jiné zajistí, že se zákazníci poté, co produkt dopoužívají, ochotně vrátí.

Aby se tak opravdu stalo, lze je motivovat například slevou na nákup nového produktu či opravou, která prodlouží životnost výrobku o další roky. Díky dobrému a pevnému vztahu se zákazníky lze navíc výrazně ušetřit náklady na marketing a udržení vztahů se zákazníky.

Co to přinese

	Jak začít	Jaké výhody to přinese
Cirkulární jedinec	Hledejte inspiraci. Zařídte v práci prezentaci k tématu, otevřete diskuzi nad videy k tématu, zorganizujte inovativní workshop a společně se zamyslete nad tím, co děláte už nyní a kam se ještě můžete posunout.	Zaměstnanci, které pochopí základní principy, na kterých CE stojí, mohou začít přicházet s vlastními podněty šité na míru vaší firmě a vnitřním procesům. Třeba zjistíte, že by zaměstnanci ocenili platformu pro sdílení společných jízd do práce nebo odhalíte jejich potenciál i mimo aktivity, kterým se věnují v každodenním životě.
Cirkulární kancelář	Podívejte se, kolik odpadů v kancelářích produkuje a hledejte cesty, jak předejít jejich vzniku. Nezůstaňte jen u odpadů. Začněte šetřit i energiemi a vodou. Spočítejte si, kolik času jsou Vaše kancelářské prostory skutečně využívány a promyslete možnost sdílení prostorů i s dalšími firmami.	Se snížením množství odpadů eliminujete i náklady. To samé platí i u vody a energie. Omezení tisku, náhrada jednorázových kávových kapslí či jiných produktů za znovupoužitelné významně šetří náklady na facility management.

<p>Cirkulární firma – výroba</p>	<p>Spojte síly s odbornými konzultačními a auditorskými firmami a nechte si výrobní areál zrevidovat co do množství spotřebovaných energií či vody, tak v oblasti nakládání se zdroji a následně odpady. Právě odpadový management je často zbytečný náklad. Vyhodnoťte ekonomické i ekologické dopady, které by vám přinesl postupný přechod k cirkulárním modelům.</p>	<p>Při kompletním zjištění současného stavu si uděláte dokonalý přehled o tom, jaké oblasti jsou finančně nejnáročnější, které přinášejí největší riziko (například plánování výroby vzhledem k volatilitě cen či ohrožené dodávce zdrojů z konfliktních oblastí) a budete napřed. Začněte řešit preventivní opatření před tím, než bude pozdě. Zaměřte se na vodu. V této oblasti neuděláte nikdy krok vedle.</p>
<p>Cirkulární byznys modely</p>	<p>Není možné přejít z prodeje na systém pronájmu? Co když byste u svých výrobků garantovali možnost opravitelnosti nebo pro něj vytvořili platformu pro sdílení? Zvažte zapojení inovativních systémů prodeje, které mohou být založeny například na účtování za skutečné využití produktu. Nabídněte férové služby a nezbavte se vlastnictví.</p>	<p>Pokud prodáváte výrobky, zvažte, jak motivovat spotřebitele, aby vám je po skončení jejich životního cyklu vrátili. Otevřete si tím prostor pro repasování, recyklaci či opětovný prodej. Typickým produktem v této oblasti může být elektronika.</p>
<p>Komunikace / PR</p>	<p>Projděte všechny klíčové prvky cirkulární ekonomiky a zjistěte, jestli už náhodou v této oblasti neděláte něco zajímavého. Začněte to komunikovat navenek. Pokud se „nenatíráte na zeleno“ a</p>	<p>Cirkulární ekonomika je globálně rezonujícím tématem. Při odhalení vlastních aktivit a příležitostí a pochopení celého konceptu, můžete navíc přihlásit vaše aktivity do veřejných soutěží nebo získat netradiční</p>

	skutečně tyto věci děláte, dost možná to bude v budoucnu silný nástroj, jak oslovit zákazníky i další partnery.	certifikáty. Podle průzkumů poptávka po cirkulárních produktech roste, tak neotálejte s jejich komunikací do světa.
Globální megatrendy	Nepodceňujte megatrendy, které definují současnou podobu světa. Patří mezi ně těžce predikovatelné geopolitické situace, extrémní zátěž těžby zdrojů nebo degradace ekosystémů, klimatická změna a extrémně rychlý růst obyvatelstva.	Kdo je připraven, není překvapen. Seznamte se s místy, odkud jsou čerpány zdroje potřebné pro vaše aktivity a zajistěte si jejich maximální možnou dostupnost i v budoucnu. Pokud jsou Vaše zdroje v ohrožení, zvažte přechod z prodeje na poskytování služeb. Přizpůsobte se, inspirujte se, dejte prostor disruptivním technologiím a počítejte s nimi do budoucna.

Je dobré si uvědomit, že cirkulární ekonomika není žádná věda. Klíč tkví ve změně myšlení.

Když se začnou lidé na všechny zdroje kolem sebe dívat jako na velmi cenné a mnohdy omezené statky, začnou automaticky hledat cesty, jak zabránit jejich plýtvání. A hlavně není potřeba být hned cirkulární ve všem, co firma dělá. Důležité je začít a třeba postupně obje-
 -ovat, co firma v daný okamžik „unese“.

Jak zavést cirkulární principy do firmy

Pokud chcete odhalit maximum příležitostí v cirkulární ekonomice, zaměřte se na následující oblasti:

Mějte plán

Po prozkoumání příkladů dobré praxe ze zahraničí či iniciaci workshopů a vzdělávacích akcí na úrovni jednotlivců zorganizujte setkání zástupců všech odvětví napříč firmou a začněte pracovat na **tvorbě cirkulárního plánu**. Ten přinese firmě jasný přehled strategických změn a cílů, na které se v rámci celého business modelu musí zaměřit (viz. 7 klíčových prvků cirkulární ekonomiky). Tyto strategické cíle a změny je dobré přetavit do konkrétních kroků a ty začít zavádět.

Zmapujte si svoji současnou situaci a propojte:

Začněte vlastními finančními výsledky, které Vám ukáží, které aktivity Vám přinášejí největší profit a které si naopak žádají vaši pozornost. V těch totiž můžete vyzkoušet experimentovat s cirkulárními principy. Třeba díky propojení s nejaktuálnějšími výsledky a poznatky R&D oddělení přijdete na vhodné propojení s pilotními řešeními, které jsou zatím „pod pokličkou“. Možná přijdete i na to, že již dnes děláte mnoho aktivit, které by mohlo zajímat PR či CSR oddělení a namísto vymýšlení nových komunikačních témat stačí správně pojmout a rozšířit aktivity, kterým se již věnujete.

Definování několika cílů/ambicí, čeho byste chtěli dosáhnout

Po tom, co zanalyzujete současný stav a promyslíte nové formy spolupráce, která se vykrystalizují i uvnitř firmy, tak definujte první měřitelné cíle či ambice, na kterých se shodnete. Nezapomeňte jak na finanční cíle, tak třeba na cíle vývoje nových projektů či měkké dovednosti uvnitř týmu. Možná stačí jen lepší prezentace navenek nebo naučit se spolupracovat a partnerskými či neziskovými organizacemi, které Vám mohou pomoci Vaše plány zformovat do konkrétních akčních kroků.

Parametry (minima a maxima) vašich cílů

Nemějte jen vysoké ambice plné vzletných cílů. Nastavte si i spodní mez, pod kterou se určitě nechcete dostat. I malý pokrok je úspěch oproti stávajícímu stavu a nesplnění vysokých cílů, u kterých ještě možná neznáte kompletní cestu, která k nim povede, by vás mohlo významně demotivovat. I malý krok je krok dopředu!

Limity příležitostí

Je zřejmé, že jakmile se dostanete do kreativního procesu, tak budete mít pocit, že příležitosti jsou na každém kroku. Vymezte si však priority a zaměřte se na takové příležitosti, u kterých máte nejvíce zdrojů (ať už finančních, znalostních či materiálových) k tomu, abyste je přeměnili v úspěšné projekty. Další dobré nápady nezapomínejte, ale pro teď je nechte stranou. Budou se hodit až sklídíte první úspěch a budete mít energii na to pokračovat dál.

Neopomeňte nastavit osobní cíle týkající se projektu

Všichni členové týmu by měli mít nastaven svůj osobní cíl. Ať je to třeba získání potřebných cirkulárních znalostí, které jsou pro ně něco nového nebo konkrétní měřitelné cíle. I když pracujete jako tým, tak každý musí cítit, že jeho nová role je stejně důležitá jako role ostatních.

Inovační management a jak jej propojit se zaváděním cirkulární ekonomiky

Dost možná máte již dnes ve firmě inovační oddělení, které produkuje nápady jako na běžícím páse. Nechte svůj inovační tým proškolit v základních principech a seznamte je sedmi základními prvky cirkulární ekonomiky. Věřte, že často stačí jen nová inspirace a příležitosti se začnou rodit rychleji, než byste čekali.

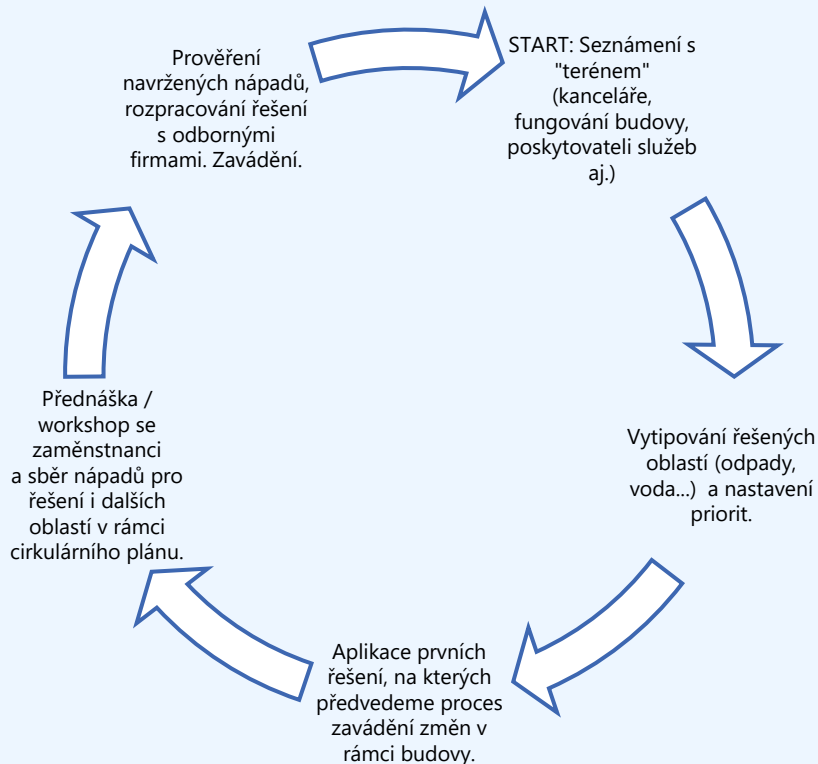

Tip:

Odstartujte na tvorbě konceptu pro cirkulární kancelář. Díky tomu, že se principy cirkulární ekonomiky obklopite při každodenních aktivitách, tak nebude těžké najít příležitosti i ve vašem byznysu. Práci se zaměstnanci a sběr nápadů doporučujeme z toho důvodu, že pokud lidé uvnitř firmy vnímají „ownership – vlastnictví“ nad kroky, které jsou následně aplikovány, tak vnímají změny pozitivně a aktivně se zapojují do procesu neustálého zlepšování v dané oblasti (cirkulární ekonomika, udržitelnost, šetření zdroji, vodou, důsledné třídění aj.)

Na tyto „soft“ aktivity se velmi dobře navazuje při zapojení zaměstnanců při hledání nových cest pro zavádění cirkulární ekonomiky na všech dalších úrovních aktivit firmy (vývoj produktu, jednání s dodavateli, péče o produkt na konci životního cyklu aj.)

Kde se daří cirkulární ekonomice – příklady firem, které se úspěšně staly cirkulárními.

Recykluj, co se dá

O recyklaci se mluví již spoustu let, ale pořád jen relativně málo firem jí využívá tak, jak by ve skutečnosti mohla. Recyklační technologie, které řeší problém těch odpadních materiálů, jež se v současnosti skládají nebo spalují, protože se jejich recyklace ekonomicky nevyplácí. Dobrým příkladem toho, že nový pohled podniků na odpady jako na zdroje je správný, je český projekt Hydal, který má potenciál stát se unikátním cirkulárním projektem na globální úrovni. V tomto případě se recyklaci podařilo proměnit na tzv. upcyclaci, tedy nejen že nevzniká odpad, ale vytváří se další užitečná surovina, která po skončení své mise zmizí, sama se odbourá.

Oprav a znovu použij

Zavést principy cirkulární ekonomiky do podnikání také často znamená převzít zodpovědnost za svoje výrobky na konci jejich životního cyklu. Dobrým příkladem je i firma IKEA, která má sice švédskou matku, ale česká pobočka má velkou míru volnosti pro realizaci smysluplných projektů pod vlastním vedením. Tak se rozběhl projekt Druhý život nábytku, díky kterému mohou zákazníci vrátit starý nábytek zpět do obchodních domů, za což získají voucher ve výši zbytkové hodnoty na další nákup. Nábytek se tak může dostat zpět do oběhu a IKEA si buduje nejen kvalitní CSR, ale zejména udržuje vztah se svými zákazníky.

Dej přednost druhotným surovinám

Některé firmy sice nemají příležitosti zpětně odebírat svoje produkty, a tak se snaží upřednostnit využití druhotných surovin před primárními. V těchto šlápějích jde třeba tuzemská firma JRK Česká republika, která prodává kompostéry nejvyšší kvality z recyklovaných beden od piva a stojí za systémem chytré evidence odpadů ECONIT.

Mnohem více příkladů úspěšných cirkulárních firem v Česku najdete v 1. a 2. dílech publikací Cirkulární Česko, které jsou dostupné na webu www.incien.org.

Příklady dobré praxe jsou dostupné i formou online mapy v rámci Českého cirkulárního hotspotu, kterou najdete [zde](#).

Cirkulární ekonomika úzce souvisí s tématem inovací. Průnik těchto oblastí popsal Cyril Klepek v sérii článků na informačním portálu Zajímej.se, médiem, které přináší exkluzivní informace ze světa cirkulární ekonomiky. Doporučujeme je vám k přečtení, jsou dostupné [zde](#):

- [Ekonomické zpomalení na obzoru. Jako záchranný kruh může posloužit cirkulární ekonomika](#)
- [5 nezbytných kroků k cirkulárním inovacím v byznysu](#)
- [Přechodu na cirkulární ekonomiku brání 4 bariéry. Poradíme vám, jak na ně](#)

Vedoucí autor Soňa Jonášová

Spoluautoři Cyril Klepek, Stepan Vashkevich

Vydáno v září 2019, Praha/Brno.

Projekt realizuje BIC Brno

T A
Č R

Informační list byl sestaven v rámci projektu číslo TL01000317 s názvem "ODPAD ZDROJEM neboli uplatnění nových metod výzkumu pro rozvoj cirkulární ekonomiky v ČR", který je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA.